lus Oliv. har icke, som hittills ofta skett, delats upp i flera underarter eller »varieteter», utan de förekommande olikheterna i parningsorganens struktur betraktas endast som individuella variationer. Särskilt engelska arachnologer synas emellertid ännu vilja avskilja åtminstone underarten *caespiticolis* Walck., och en verklig utredning av denna artfråga torde behövas, innan den kan anses avgjord. Den sista i arbetet behandlade familjen är *Eusparassidae*, som i Sverige endast har ett släkte med en enda art, *Micrommata viridissima* (DG.).

Artbeskrivningarna äro mycket utförliga, och texten omfattar 130 sidor. Författaren har bl. a. gjort sig mödan att för båda könen av varje art ange såväl samtliga bentaggars placering som de olika benledstyckenas längd. Uppgifterna om cefalotorax' längd och bredd, vilka mått äro bestämmande för uppfattningen av ett exemplars storlek, härröra tydligen i de flesta fall från mätning av ett enda exemplar — önskvärt vore att såvitt möjligt även storleksvariationen angivits, vilket nu endast skett beträffande några få arter. Varje beskrivning avslutas med uppgifter om utbredning i Sverige samt ofta även om levnadssätt. Av utbredningsuppgifterna framgår, att författaren haft tillgång till ett synnerligen rikt, av honom själv och andra insamlat material, som delvis ej förut varit publicerat. Bl. a. har Lohmander bidragit med flera intressanta fynd.

Vad slutligen illustrationsmaterialet beträffar, är detta synnerligen rikligt och verkligt förstklassigt. Utom 48 textfigurer, av vilka de flesta utgöra utmärkta framställningar av den honliga receptakularapparaten hos de olika arterna, återfinnas på 18 ljustrycksplanscher inte mindre än 247 figurer av samtliga arters epigyn och hanpalper. Dessa figurer äro utomordentligt naturtrogna och samtidigt elegant utformade och höra till det allra bästa som åstadkommits i den vägen. De komma med säkerhet att göra denna spindelfauna känd och anlitad även av utländska arachnologer, trots att den är skriven på svenska.

Entomologiska Föreningen är att gratulera till att kunna räkna detta förnämliga arbete, som tryckts med bidrag från Längmanska Kulturfonden och Lars Hiertas Minne, bland sina publikationer. Att det kommer att stimulera intresset för de svenska spindlarna är säkert, och man har bara att hoppas, att författaren snart skall få möjlighet att komma med en fortsättning på denna länge emotsedda och synnerligen välkomna svenska spindelfauna.

Å. Holm.

Smärre meddelanden och notiser.

Husbocken i Mariefred.

Fynd av Hylotrupes bajulus i det fria äro inte så vanliga i vårt land och därför torde en liten redogörelse för en förekomst av sådant slag år 1939 i Mariefred vara av visst intresse. Den 16/7, som var en varm och solig och nästan vindfri dag, besökte jag staden och påträffade då husbocken på en lokal vid hamnen i östligt läge öppet för vindarna från den mälarvik, vid vilken staden ligger.

Först påträffade jag husbocken på en järnställning i svagt solsken kl. 16. Järnet kändes ljummigt. Det fanns här tre ex., som sutto stilla på solsidan. På baksidan av järnkonstruktionen och alltså i skugga anträffades ett ex. Intill fanns en rad trästolpar för elektrisk ledning och här gjordes ytterligare fynd. På den stolpe, som stod närmast järnställningen, sågs ett mjukt — tydligen nykläckt — ex. med ljusbruna täckvingar krypa om-

kring i närheten av vid basen av stolpen befintliga färska (c:a 20 st.) samt äldre utgångshål för husbock. Det angripna partiet av stolpen syntes ej mycket söndergnagt och träet kändes ej mjukt och eftergivande för en pennkniv. Träet var här ställvis bränt, så att ytan var kolaktig. Högre upp på stolpen iakttogs i svagt solljus en stor ♀, som just drog ut äggläggningsröret ur en lång, nästan lodrät, smal springa i träet och kröp vidare. På ringa avstånd från ♀ syntes en ♂. På nästa stolpe sågs ett ex. sitta vertikalt i solljus och högre upp sågs ännu ett ex. Vid basen var stolpen bränd och med kolytor. I förbigående kan nämnas, att Leptura rubra genomlöpte sin utveckling i denna stolpe. I raden av Leptura-hål nedtill på stolpen stack det just fram ett ex. »på utgående».

Husbocken visade sig vara ett livligt och ofördragsamt djur. Då några ex. nödgades vara tillsammans i en ask lade de i dagen ett rasande temperament; de kastade sig hit och dit och beto sönder varandra, så att flera ben lossnade. Extremiteterna äro överhuvudtaget sköra, vilket gjorde, att även då djuren infångades, ett eller annat ben gick av i trochanterens fäste i coxa. Hylotrupes kommer nära Nothorhina muricata i fråga om benskörhet.

Följande dag, 17/7, förvarade jag i en glasburk en ♀ och i en annan en ♂ av husbocken. Båda voro stilla. Så släpptes ♂ in till ♀. Hon kom alldeles intill honom. Båda djuren voro med en gång oerhört upprörda; ♂ bet sig fast i ♀; de tumlade om flera varv, innan de kommo i vanlig kopulationsställning. Kopulation etablerades så inom några sekunder och varade c:a 30 sek. samt förlöpte under kraftiga pumpningsrörelser. Därefter förhöll sig ♀ under ett par minuter tämligen stilla, medan ♂ arbetade på att komma lös, vilket erbjöd vissa svårigheter. Han fick lov att ta spjärn med de båda bakre benpären och slita och dra upprepade gånger med upplyftande av bakkroppen, innan det lyckades honom.

Om en stund isolerades ♀ i en annan glasburk. Hon började nu krypa oroligt omkring och sträckte ofta ut det i spetsen tvåkluvna äggläggningsröret ända till kroppens längd. Ytterligare kunde konstateras, att husbockhonan ofta uppsökte skuggläge, då hon belystes med en elektrisk lampa och ävenledes kunde hennes vilställning iakttagas. Vid vila uppbars kroppen ej av benen utan var nersjunken mot underlaget och antennerna voro i spetsen neråtböjda. Honan fick krypa omkring på en gammal furubräda där hon 17/7—20/7 ofta sågs sträcka ut sitt äggläggningsrör och föra det ner i en springa. Det är möjligt att hon lade ägg där, men de kommo i så fall ej till utveckling. *Sven Gaunitz.*

Några för Dalsland och Västergötland i Catalogus Coleopterorum Daniae et Fennoscandiae ej upptagna arter.

Under några år har jag samlat skalbaggar i Västergötland och Dalsland och därvid funnit i nedanstående förteckning uppräknade arter, som